

РЕШЕНИЕ

№ 177

гр. Чирпан, 29.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ЧИРПАН, СЪСТАВ III, в публично заседание на
тринадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния
състав:

Председател: Ивайло М. Енчев

при участието на секретаря Ивона В. Денева
като разгледа докладваното от Ивайло М. Енчев Гражданско дело №
20235540100503 по описа за 2023 година

Предявен отрицателен установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 от ГПК.

Производството по делото е образувано по искова молба (ИМ), предявена от адв. П. И. П. от АК - Хасково, с адрес на кантора и съдебен адресат: гр. Хасково, ул. „Македония“ № 1, , в качеството му на пълномощник на ищцата П. А. С., ЕГН *****, с адрес: Ч, ул. М О против „Аксес Файнанс“ ООД, ЕИК 202806978, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Триадица, ж. к. „Иван Вазов“ , ул. „Балша“ № 1, бл. 9, ет. 2.

В ИМ се твърди, че ищцата е страна по договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ, сключен в гр. Хасково със „Аксес Файнанс“ ООД на 2 юли 2022 г. До настоящия момент заемодателя по договора „Аксес Файнанс“ ООД не й е предоставил разписания договор, ведно с прилежащите към него погасителен план, Общи условия и СЕФ с обяснението, че като бъдат подписани от упълномощен представляващ в централния офис, който се намира в град София ще й бъдат предоставени. Спрямо Договор за паричен заем ХХХ г-жа С. получава до колкото си спомня сумата от 300.00 лева, която сума следва да бъде върната на месечни вноски съгласно погасителен план към договора. По Договор за паричен заем ХХХ г-жа С. е следвало да заплати и неустойка по чл. 20 от него за не предоставяне на надлежно обезпечение в размер доколкото си спомня на 120.00 лева, като по този начин общото задължение по договора с включена главница, лихва и неустойка е в размер на 480.00 лева. В очакване на получаване на разписаните документи г-жа С. след дълъг период от време получила Покана за доброволно изпълнение с изх. Номер 11014540/29 май 2023 г. Счита, че така търсената неустойка по чл. 20 на Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ, спрямо която тя трябва да заплати неустойка в размер на 120.00 лева, е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, вр.с чл. 143, ал.1 и чл.146 ал.1 от ЗЗП, както и поради нарушение на чл.19 ал.4 от ЗПК, вр.с чл.21 ал.1 от ЗПК, като съображенията й за това са следните:

На първо място в правната доктрина и съдебна практика безспорно се приемало, че

накърняването на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, предл. 3 то, вр. от ЗЗД е налице именно, когато се нарушава правен принцип било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби. В този смисъл била и практика на ВКС [решение № 4/2009 г. по т.д. № 395/2008 г., Решение № 1270/2009 г, по гр.д. № 5093/2007 г., определение № 877 по т.д. № 662/2012 г, и др. /. Такъв основен принцип е добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Тъй като ставало дума за търговска сделка, нормата от ТЗ, чрез която е прокаран този принцип е чл.289 от ТЗ, но общите правила на ЗЗД също намирали приложение - чл.8, ал.2 и чл.9 от ЗЗД. Според задължителната практика на ВКС преценката дали е нарушен някой от посочените основни правни принципи се правила от съда във всеки конкретен случай, за да се даде отговор на въпроса дали уговореното от страните води до накърняване на добрите нрави по смисъла на чл. 26 ал.1, предл. 3 от ЗЗД. Поради накърняването на принципа на „добри нрави“ по смисъла на чл. 26, ал.1, пр. 3 от ЗЗД се достигало до значителна не еквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, до злепоставяне на интересите на С. с цел извличане на собствена изгода за кредитора. Счита, че в допълнение, търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ е нищожна като противоречаща на добрите нрави и неравноправна по смисъла на чл. 143, т.19 от ЗЗП, тъй като сумата която се претендирала чрез нея в размер на 120.00 лева е в размер на 40% на получената сума по отпуснатия кредит и е прекомерна. По този начин безспорно се нарушавал принципа на добросъвестност и справедливост. Принципът на добросъвестността бил застъпен в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. В настоящия случай, със заплащането на сумата предвидена за неустойка, изцяло се нарушавал принципа на добросъвестност и справедливост.

Твърди, че така търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ е нищожна като противоречаща на добрите нрави и неравноправна по смисъла на чл. 143 от ЗЗП, Предвидената клауза е и неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 5 ЗЗП, тъй като същата предвиждала заплащането на неустойка, която е необосновано висока. В глава четвърта от ЗПК било уредено задължение на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка, следвало да откаже сключването на такъв. В този смисъл било и съображение 26 от Преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити. Разгледана в този аспект, търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ според който се Дължи неустойка в размер на 120.00 лева се намирал в пряко противоречие с преследваната с целта на транспонираната в ЗПК директива. Подобни уговорки прехвърляли риска от неизпълнение, на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. Счита, че неустойка за неизпълнение на, акцесорното задължение е пример за неустойка, която излиза извън присъщите си функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване. Според т.3 от Тълкувателно решение №1 от 15.06.2010 на ВКС по тълк. дело №1/2009 г., ОСТК, нищожна, поради накърняване на добрите нрави, е тази клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции., По

посочения начин се заобикаля чл. 33, ал. 1 от ЗПК. С търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ в полза на кредитора се уговаряло още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорното задължение. В този смисъл е и т. 32 от извлечение от протокол № 44 на заседание на КЗП от 05.11.2015 г. Неустойката по съществото си била добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемотателя, която печалба би увеличила стойността на договора. Основната цел на така уговорените клаузи е да доведат до неоснователно обогатяване на кредитодателя за сметка на кредитополучателя до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително с още % от предоставената главница. В същия смисъл било и решение № 511 от 17.04.2018 г. на ОС - Пловдив по в. гр. д. № 324/2018 г. Последователна била и практиката, че неустойка която е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционни функции е нищожна, поради противоречие с добрите нрави: Решение №107 от 25.06.2010 г., на ВКС по т.д. №818/2009 г., II т.о, Решение №511 от 17.04.2018 г., на Окръжен съд Пловдив по в.гр.д. №324/2018 г.

Наред с това счита, че търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ е нищожна на основание чл.146 ал.1 от ЗЗП; вр. с чл.24 от ЗПК.

Съгласно чл.146, ал.1 от ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално счита, че търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ не се явява, индивидуално уговорена по смисъла на чл. 146, ал.2 ЗЗП. Ноторно известно е, че в Договорите за потребителски кредит, които използвал ответника по безспорен начин се установявало, че търсената неустойка от същите е част от едни стандартни и бланкетни, отнапред изготвени условия на договора и кредитополучателите нямали възможност да влияят върху съдържанието към: момента на сключване на договора. В този смисъл е и Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

На следващо място счита, че съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона е нищожна. С търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ се заобикаляла и разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК. Безсъмнено събирането на такива разходи е част от дейността, по управление на кредита и следвало да са включени в годишния процент на разходите. Съгласно чл.19, ал.1 от ЗПК, ГПР по кредита изразяващ общите разходи по кредита за потребителя, настоящи и бъдещи лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид в т.ч. тези дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Налице било и заобикаляне на разпоредбата на чл. 19 ал.4 от ЗПК като с търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ се нарушавало изискването ГПР да не бъде по-висок, от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения, в левове и във валута определена ПМС №426/2014 г. Реално, чрез нарушаване на добрите нрави и чрез заобикаляне на императивната норма на чл.19, ал.4 от ЗПК и при не съблюдаване на основния правен принцип, забраняващ неоснователно обогатяване се калкулирала допълнителна печалба към договорената възнаградителна лихва. Поради не включване на уговорката за неустойка в размера на ГПР, последният не съответства действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. Посочването в договора на размера на ГПР, който не е реално прилагания в отношенията между страните представлявал заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д, ал.1 и ал.2 т.1 от Закона за защита на потребителите. С преюдициално заключение по дело С-453/10 било прието, че

използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПП представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл.143 и сл. ЗЗП. В тази насока с последователната и непротиворечива практика на съдилищата в страната: Решение № 353 от 31.01.2018 г. на РС - Пловдив по гр. д. № 8333/2017 г., Решение № 1445 от 07.06.2019 г. на РС - Бургас по гр. д. № 6370/2018 г., Решение № 373 от 14.11.2018 г. на РС - Габрово по гр. д. № 1114/2018 г., Решение № 1081 от 24.07.2019 г. на РС - Пазарджик по гр. д. № 3618/2018 г., Решение № 1411; от 15.04.2019 г. на РС - Пловдив по гр. д. № 18339/2018 г., Решение № 425 от 04.05.2018 г. на РС - Шумен по гр. д. № 51/2018 г.; Решение № 95 от 12.03.2020 г. на ОС - Пазарджик по в. гр. д. № 88/2020 г.

Също така счита, че търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ XXX, спрямо която трябва да заплати неустойка в размер на 120.00 лева е нищожна на основание чл.146 ал.1 от ЗЗП, вр. с чл.24 от ЗПК съгласно чл. 146, ал.1 от ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Счита, че търсената неустойка по Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ XXX не се явява индивидуално уговорена по смисъла на чл. 146, ал.2 ЗЗП. При възможност за подробен текстови анализ на самия Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ XXX и ОУ към него по безспорен начин ще се установи, че неустойката от същия е част от едни стандартни и бланкетни отнапред изготвени условия на договора и кредитополучателите нямат възможност да влияят върху съдържанието им към момента на сключване на договора особено и когато се намираме в хипотезата както ще се установи в настоящия договор за заем, към който както ще се установи има и общи условия. В този смисъл е и Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Счита, че следва да се обърне внимание и на безспорния факт, че за да заобиколят материално-правните изисквания, регламентирани в чл. 19, ал. 4 от Закона за потребителския заем, фирмите за бързи кредити, регистрирани по реда на чл. За ЗКИ, въвели практика да поставят на кандидатстващите за кредит лица изисквания, на които те не могат да отговорят: осигуряване на поръчителство на изпълнението на заемното правоотношение при неизпълними условия и/или предоставянето на банкови гаранции и др. След като кредитодателите създали предпоставки за неизпълнение на тези задължения чрез поставянето на изисквания към потребителите, които те не могат да удовлетворят, те включили в договорите за потребителски кредит санкции — заплащането на неустойки или пък предвидили заплащането на такси за осигуряване от страна на кредитодателя на фирми, които да обезпечат задълженията на потребителите.

Чрез предвиждането на неустойки за не осигуряване на обезпечение, небанковите финансови институции си осигурили допълнителна печалба, която вече е калкулирана с договорената възнаградителна лихва, като същевременно преодоляли законовото изискване на чл. 19, ал.4 от ЗПК за таван на лихвените нива и другите разходи по предоставената в заем сума.

Въведените изисквания в процесния договор за вида обезпечение и срока за представянето му, създавали значителни затруднения на длъжника при изпълнението му до степен, че то изцяло да се възпрепятства. Кредиторът изисквал от потребителя да представи лично обезпечение: - В чл.15 от договора е посочено, че при неизпълнение на задължението на падежа кредитополучателят се задължава в срок от три дни след падежа да предостави на кредитополучателя допълнително обезпечение - поръчителство от физическо лице, което да е над

21 години с минимален осигурителен доход от 1500 лв. , да работи от поне 6 месеца по безсрочно трудово правоотношение, да няма кредитна история или да има такава със статус „редовен“, да представи съответната служебна бележка от работодател и да не е поръчител или кредитополучател по друг активен договор с паричен заем с „Аксес Файнанс“ ООД.

Преценката за действителността на клауза за неустойката и за нейния обоснован размер следвало да бъде извършена с оглед претърпените вреди от неизпълнението при спазване на критериите, заложиени в т. 3 от ТР на ОСТК на ВКС по т. д. № 1/09, с което е дадено разяснение, че условията и предпоставките за нищожност на клаузата за неустойка произтичат от нейните функции, както и от принципа за справедливост в гражданските и търговски правоотношения. Преценката за нищожност на неустойката, поради накърняване на добрите нрави следвало да се прави за всеки отделен случай към момента на сключване на договора, като могат да бъдат използвани някои от следните примерно изброени критерии:

- естеството им на парични или непарични и размерът на задълженията, на които се обезпечаван с неустойка, дали изпълнението е обезпечено с други правни способи, вид на уговорената неустойка и на неизпълнението, съотношение на размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнението вреди или освен примерно изброените критерии, съдът може да съобрази и други релевантни факти и доводи, наведени в производството.

На плоскостта на настоящия случай, неустойката за неизпълнението на задължението за осигуряване на лично и реално обезпечение е загубила присъщата на неустойката обезщетителна функция, защото чрез нея не се обезщетяват вреди от самостоятелни и сигурни неблагоприятни последици за кредитора, тъй като щети за кредитора биха настъпили евентуално при възникнала фактическа неплатежоспособност на длъжника, които кредиторът би понесъл поради неполучено обезпечение, а не заради не извършена договорна престация. Ето защо вредите, компенсирани с тази неустойка не са съизмерими нито с положителен, нито с конкретен отрицателен кредитен интерес, а с риска от необосновано кредитиране на неплатежоспособно лице. Такова договаряне обаче противоречи на изискването към търговеца, доставчик на финансовата услуга да оцени сам платежоспособността на потребителя (чл.16 ЗПК) и единствено при преценка за наличие на кредитоспособност да му предложи добросъвестно цена за ползване, съответна на срока на кредита и наличния риск, Уговорка като процесната пораждала значително фактическо оскъпяване на ползвания кредит, тъй като по естеството си позволява на кредитодателя да получи сигурно завишено плащане и то в размер, надхвърлящ размера на отпуснатия кредит, без това оскъпяване да е надлежно обявено на потребителя в съответствие с изискванията на специалните норми, ограничаващи свободата на договаряне при потребителско кредитиране (чл. 19 от ЗПК), Представянето като неустойка за неизпълнение на действителната цена за ползване на необезпечен кредит явно целяло отклоняване на кредитора от задължението да посочи това плащане в ГПР като основен критерий, ориентиращ потребителя в икономическата тежест от сключената сделка.

Преценката за обоснования размер на неустойката следвало да бъде извършена с оглед претърпените вреди, тъй като съгласно чл. 92 от ЗЗД неустойката представлявала предварително определено обезщетение за вредите от неизпълнението. Максимално тежките вреди, които един кредитор можел да претърпи са от виновното пълно неизпълнение. Чл. 33 от ЗПК предвижда, че при забавено изпълнение на задълженията по договора за потребителски кредит размерът на обезщетението е законната лихва върху непогасената част от дълга. Следователно размерът на законната лихва е максималното обезщетение за пълното неизпълнение на паричните задължения

по кредитното правоотношение. Предвидената неустойка с излязла извън присъщата за неустойката обезщетителна функция, доколкото тя надвишава представената в заем сума, без да зависи от вредите от неизпълнението на същинското договорно задължение и по никакъв начин не кореспондира с последици от неизпълнението.

Неустойката е загубила и обезпечителната си функция, тъй като заемотателят не е търсил обезпечение на вземанията си по договора за кредит, поради това, че неустойката не служи за обезпечаване на изпълнение на основната престация, а за неизпълнено условие за отпускане на кредита. Предвиждането в процесния договор, че при неосигуряване на обезпечение, кредиторът имал право на обезщетение, надхвърлящо значително размера на дължимата при пълно неизпълнение мораторна лихва не защитава негов легитимен интерес и внасял неравноправност в договорното съдържание с цел неговото облагодетелстване в ущърб на потребителя.

Чрез уговорената в договора неустойка се въвеждал още един сигурен източник на доход на икономически по - силната страна. От една страна, неустойката е включена като падежно вземане - обезщетение на кредитора, а от друга — същата е предвидена в размер, който не съответства на вредите от неизпълнението, тъй като надхвърлял предоставената сума по кредита.

Вземането по чл. 20 от потребителския договор нямало характера на неустойка, тъй като макар и да е именувано така, това вземане изначало е уговорено без да притежава присъщите на неустойката и характеризиращите я като такава обезщетителна и обезпечителна функции. Чрез създадените от търговеца предпоставки за сигурно неизпълнение на ограничителните му изисквания той си е гарантирал, че ще го получи срещу предоставените в заем средства. Това вземане е допълнителна и гарантирана за него сигурна икономическа облага, поради което то съставлява печалба за търговеца скрита под формата на неустойка - лихва. В този смисъл била и съдебната практика, която приема, че когато търговецът създава предпоставки да получи допълнителна парична облага от предоставения кредитен ресурс, независимо, че променя наименованието ѝ и я именува като „неустойка“ тази облага съставлявала печалба за него и като такава е следвало да бъде обявена на потребителя като елемент на договорната лихва така Решение № 1514 от 16.12.2019 г. по в. гр. д. №2442 / 2019 г, на VI състав на Окръжен съд Пловдив, Решение №1510 от 13.12.2019 г. по в. гр. д. № 2373 / 2019 г. на VI състав на Окръжен съд — Пловдив, Решение №1167 от 17.10.2019 г. по в. гр. д. №1385 / 2019 г. на X състав на Окръжен съд — Пловдив, Решение №398 от 13.05.2019 г. по в. т. д. № 159 / 2019 г. на III състав на Окръжен съд — Варна, Решение № 214 от 14.03.2019 г. по в. т. д. № 1978 / 2018 г. на III състав на Окръжен съд — Варна, Решение № 312 от 13.03.2019 г. на ОС - Пловдив по в. гр. д. № 2877/2018 г. и Решение от 31.10.2017г. по в.т.д. № 835/17г. на ОС Варна/.

Счита, че поради това, че неустойката е скрита лихва, кредиторът не е изпълнил условията на чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, тъй като не е разписал съдържанието на договора действително приложените в правоотношението договорна лихва. Съгласно чл. 21 ЗПК, договорна клауза, която има за цел или за резултат заобикаляне на изискванията на ЗПК е нищожна.

На последно място смята, че компетентен да разгледа настоящия -спор, спрямо разпоредбата на чл. 113 от ГПК е Районен съд Чирпан. Доколкото отпуснатият кредит на ищцата е като на физическо лице, представлява финансова услуга по смисъла на 13, т.12 от ДР на ЗЗП, ищцата има качеството на потребител по смисъла, на, чл.9 ал.3 от ЗПК, както и по смисъла на 5 13,т.1 отДР на ЗЗП, т.е. е приложима разпоредбата на чл.113 от ГПК. В този смисъл са: Определение №105 от 12.01 2017 г. на ОС - Варна по в. ч. т. д. №1594/2016 г., Определение №242

от 23.10.2015 г. на ОС - Търговище по в. ч. т. д. № 127/2015 г., Определение от 20.05.2010 г. на ОС - Търговище по в. ч. гр. д, №144/2010 п, Определение №166 от 7.07.2015 г. на ОС - Търговище по в. ч. т. д. №81/2015 п; Определение №123 от 1.06. 2015 т. на ОС - Търговище по в. ч. т. д. №71/2015 г. и много други.

Моли съда да постанови решение, с което да прогласи, че ищцата не дължи сума в размер на 120.00 лева, представляваща неустойка по чл. 20 от Договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ ХХХ от дата 02.07.2022 г. сключен със „Аксес Файнанс“ ООД, ЕИК: 202806978 поради това, че е нищожна на основание чл.26, ал.1 пр.3 от ЗЗД, като противоречаща на добрите нрави и поради това, че е сключена при неспазване на нормите на чл.143, ал.1 и чл.146, ал.1 от ЗЗП.

Претендира разноски.

В срока по чл. 131 от ГПК е постъпил отговор от ответното дружество, чрез адв. Васил Ковачев, с който оспорват предявената ИМ, като смятат същата за недопустима, а по същество и неоснователна и недоказана, поради което моли да бъде прекратено производството поради недопустимост на предявения иск, а ако прецени съдът, че е допустим – да го отхвърли, като неоснователен, за което излага подробни аргументи.

ПО ДОПУСТИМОСТТА НА ИСКА:

Счита, че така предявения иск от г-жа С. е процесуално недопустим. Безпредметно и неоснователно е воденето на дело от ищеца срещу „Аксес Файнанс“ АД с искане да се признае за установено, че описаната в исковата молба от ищеца клауза от Договор за кредит „Бяла Карта“ е нищожна, поради обстоятелството, че към момента на завеждане на делото „Аксес Файнанс“ АД не е Кредитор по горепосочения договор за кредит -между страните не е налице правоотношение, нито наличие на субективни права и задължения, поради прехвърлянето на вземането на трето лице. Вземането на г-жа С. по посочения договор е прехвърлено на „Агенция за контрол на просрочените задължения“ АД. „Аксес Файнанс“ АД няма претенции за заплащането на дължими суми по процесния договор за кредит от г-жа С., поради факта че не то е носител на субективното право да иска заплащането на сумата. Ищецът нямал правен интерес от водене на дело срещу „Аксес Файнанс“ АД, тъй като последното не е предприемало никакви действия за събиране на вземането - нито покани, нито телефонни обаждания, считано от 25.05.2023 г. (от която дата вземането не е в патримониума на „Аксес Файнанс“ АД).

Въз основа на гореизложеното, счита, че представляваното от Цветан Кръстев – Изпълнителен Директор - Дружество е лице, чуждо на правния спор. „Аксес Файнанс“ АД не притежава материално правна легитимация. Материално правната легитимация предпоставя съществуващо правоотношение. Само такова правоотношение може да има свои носители. Правното твърдение на ищеца, че са носители на субективното право, т. е., че „Аксес Файнанс“ АД имат вземане към ищеца не отговаря на действителното положение. Ищецът доказва правния си интерес от иска, излагайки мотиви, които противоречат на действителната обстановка. Счита, че след като „Аксес Файнанс“ АД не притежа вземане от договора за кредит, още по-малко начислява лихви по посочения Договора за кредит, то обосновката за наличие на правен интерес от страна на ищеца е несъстоятелна и неоснователна.

С оглед изложеното по-горе счита, че искът се явява недопустим, поради обстоятелството, че „Аксес Файнанс“ АД не е надлежна страна. Следователно „Аксес Файнанс“ АД не притежава и процесуална легитимация, тъй като последната обезпечава участието в иския процес на лицата, които са непосредствено заинтересовани от разрешаването на правния спор и са адресати на

силата на присъдено нещо.

Счита, че в качеството им на страна, която не е носител на материално правна легитимация, както и на процесуална такава, е неотнормимо към правния спор да вземе отношение по основателността на иска.

ПО ОСНОВАТЕЛНОСТТА НА ИСКА:

Възразяват срещу искането на ищеца целият Договор да бъде обявен за недействителен, както и срещу исканията отделни негови клаузи да се обявяват за нищожни. Счита, че претенциите на ищеца са напълно неоснователни и следва да бъдат изцяло отхвърлени. Допълнително, доколкото се твърди нищожност на отделна договорна клауза, то дори да бъдат уважени аргументите на ищеца, нейната недействителност не следвало да влече нищожност на целия договор, доколкото неговото изпълнение би било възможно и без тяхното съдържание.

Съображенията им за неоснователността на иска са следните:

1. По отношение на искането за прогласяване на нищожност на клаузата на чл. 20 от Договора поради противоречие с добрите нрави, като заобикаляща изисванията на чл.П, чл. 19, ал.4 от ЗПК във връзка с чл.22 и чл.33 от ЗПК, както и на основание чл. 143, ал.1:

- Твърденията за нищожност на чл. 20 от Договора, изложени в исковата молба, били неоснователни, а условията на клаузата са напълно погрешно преекспонирани от ищцовата страна.

- Ищецът не посочвал в исковата молба от кога започвал да тече 5-дневния срок за Кредитополучателят да предостави обезпечение поръчител. Съгласно чл. 15, ал. 1 от Договора, ищецът се е съгласил в срок от пет дни след датата на активиране на преодставения платежен инструмент, да предостави обезпечение. За кредитора не съществувала забрана да изисква заемите, които предоставя, да бъдат обезпечени. Още при кандидатстване за отпускане на кредита на ищеца било обяснено изискването за предоставяне на поръчител, същият е получил Стандартен Европейски Формуляр (СЕФ), в който ясно е посочено изискването за предоставяне на допълнително обезпечение по договора в случай че не заплати цялото си задължение в посочения в договора падеж, включително и в договора ясно били разписани условията, при които се изисквал поръчител и условията, на които последният следвало да отговаря.

Финансовият продукт „Бяла Карта“ бил револвиращ кредит, който се предоставял под формата на разрешен кредитен лимит, който лимит от своя страна се усвоявал чрез платежен инструмент - платежна карта. Веднъж сключили договор за кредит „Бяла Карта“ кредитополучателите сами взимали решение как и кога да усвояват суми по предоставения заем. „Бяла Карта“ като финансов продукт не бил вносков продукт, по който задължението от Кредитополучателя се изплаща на равни месечни/ седмични вноски, както са масово продуктите, предлагани на пазара на финансови услуги. Кредитополучателите на „Бяла Карта“ сами решавали как да усвоят сумата - в брой на АТМ-устройство и/ или онлайн, както и сами решавали кога да усвоят сумата - в случай че Кредитополучател реши през даден месец да не усвоява суми, то той не дължал нищо за това, но ако усвои суми от кредитния лимит дължал уговорената договорна лихва, която се начислява на ден върху усвоената сума.

В случай че кредитополучателят усвоил сума чрез платежния инструмент, той следвало да заплати всичко усвоено, ведно с начислената договорна лихва в срок до 2-ро число на месеца, следващ месеца през който има усвоена сума от кредитния лимит.

Уговорената в Договор за кредит „Бяла Карта“ неустойка нито била прекомерна, нито

противоречала на принципа на справедливостта.

По отношение на твърдението на ищеца, че клаузата за неустойка и нейният размер, противоречали на добрите нрави в исковата молба не е наведена никаква конкретна обосновка. В този смисъл това твърдение се явявало голословно и неподкрепено от аргументи или доказателствен материал. Добрите нрави били морални норми, на които законът придава правно значение, защото правната последица от тяхното нарушаване е приравнена с тази на противоречието на договора със закона. Понятието „добри нрави“, по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД, е обща правна категория, приложима към конкретни граждански и търговски правоотношения, изведена от юридическите факти, обуславящи тези правоотношения.

Добрите нрави не били писани, систематизирани и конкретизирани правила, а съществували като общи принципи или произтичат от тях. Такива били принципите на справедливостта, на добросъвестността в гражданските и търговските взаимоотношения и на предотвратяването на несправедливото облагодетелстване. Преценката за нищожност поради накърняване на добрите нрави се правила за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора. В тази връзка, позовавайки се на противоречие с добрите нрави ищецът следвало да докаже в какво точно се изразява противоречието в процесния случай и да наведе твърдения и доказателства за нарушаването на определен морален принцип. Каквато и да било обосновка в тази насока липсвала в исковата молба, която прави претенциите за нищожност голословни и недоказани. Доколкото понятието за добри нрави е субективно и относително, то подлежи на изследване и доказване от страната, която желае да се позове на него, в случая - от ищеца. Такива доказателства не били ангажирани.

Не трябвало да се пренебрегва и фактът, че договорът бил сключен през Юли 2022 г., а ищецът повдига въпроса за нищожност на негови клаузи близо години и половина след като е сключил договора за паричен заем. Възниквал логичният въпрос поради каква причина ищецът се позовава на нищожността не непосредствено след сключване и какъв е правният му интерес за това. Считат, че към настоящия момент такъв липсва, поради което искът се явява недопустим. Завеждането на това дело изключително категорично навежда на идеята за недобросъвестност и опит да злоупотреби с предоставени от закона права и възможности с цел да се избегне плащане на задължения и с цел неоснователно обогатяване.

Напълно неоснователно било твърдението на ищеца, че неустойката излизала извън определените ѝ функции. Предвидената неустойка за неизпълнение на договорно задължение имала обезпечителна, санкционна и обезщетителна функция. Тя целяла да дисциплинира кредитополучателят и последният да предприеме действия по осигуряване, в рамките на договорения срок, обезпечение по заемното правоотношение. В тази насока уговорената неустойка имала обезпечителна функция - целяла обезпечаване изпълнението на едно договорно задължение.

Същевременно имала обезщетителна функция - обезщетява кредитора за вредите от неизпълнение на това договорно задължение, които вреди в случая са свързани със затрудняване събирането, респ. несъбирането на предоставения заем и дължимата се по договора възнаградителна лихва. Налице била и санкционната функция на неустойката –потребителят да се санкционира за неизпълнение на едно свое задължение. Следователно безспорно уговореното вземане по своята същност е неустойка, не просто е именувано като такава, а е разход, дължим само при неизпълнение на задължението на длъжника да осигури обезпечение, което към момента на сключване на сделката съставлявало бъдещо несигурно събитие.

Въвеждайки твърдението, че неустойката е добавък към договорната лихва, с което увеличава и ГПР, т.е., че с неустойката се създават задължения, които се покриват от ГПР, процесуалният представител на ищеца не бил съобразил разпоредбата на чл. 19, ал. 3, т. 1 от ЗПК съгласно която при изчисляване на ГПР по кредита не се включвали разходите, които потребителят би заплатил при неизпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит. Неустойката не била предвидена от законодателя като елемент на ГПР, видно и от възприетата математическа формула, посочена в приложение № 1 на ЗПК. При изчисляване на ГПР чл. 19, ал. 3 от ЗПК изрично изключвала плащания, възникващи при неизпълнение на задължения по договора за потребителски кредит. Тази разпоредба показвала, че освен да защити потребителя, законодателят е пожелал да насърчи добросъвестното спазване на неговите задължения и стриктното им изпълнение. Засилената защита на потребителя като по-слаба страна се простирила дотам, докдето от негова страна също е налице добросъвестност и своевременно и точно изпълнение. Когато такова липсвало, то той не следвало да се ползва от допълнителна закрила. Уговорената неустойка целяла минимизирането на риска от неизпълнение и осигурява добросъвестно поведение от страна на длъжника, като го стимулирала да спазва стриктно договора, без да поставя в риск.

Видно от всичко изложено предвидената неустойка не считат, че е уговорена в отклонение от функциите ѝ, предвидени в чл.92 ЗЗД, следователно не противоречала на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1 ЗЗД.

Неустойката се начислявала единствено при неизпълнение на задължението на клиента, т.е. задължението за заплащане на неустойка било условно и възникването му зависело изцяло и само от действията на потребителя.

На следващо място твърдят, че е важно да се отбележи, че твърдението на ищеца, че неустойката заобикаляла ограничението на чл.33, ал.1 и ал.2 ЗПК е незаконосъобразно, т.к. предвидената в договорите за кредит „Бяла Карта“ неустойка не представлявала такава, санкционираща неплащане от страна на потребителя, а е такава, свързана с неизпълнение на друго договорно задължение на кредитополучателя, за което чл.33, ал.1 и ал.2 от ЗПК не се прилагал (нито пък която и да е друга норма от ЗПК) - задължението за осигуряване на допълнително обезпечение (това задължение е уредено в чл.71 ЗЗД). Разпоредбите на чл.33, ал.1 и ал.2 от ЗПК били императивни и не могат да се тълкуват разширително, нито да се прилагат „по аналогия“ за непаричните задължения на длъжника по договора за кредит. Ако се приеме, че разпоредбите на чл.33, ал.1 и ал.2 от ЗПК забраняват длъжникът да носи отговорност за неизпълнението на всякакъв вид непарични задължения по договора, то ще е налице превратно тълкуване на закона. В закона щяло да се вложи идея, която законодателят не е имал изобщо предвид. Тълкуването, че разпоредбите на чл.33, ал.1 и ал.2 от ЗПК давало „право“ на длъжника да не бъде санкциониран за неизпълнението на своите непарични задължения по договора, водило до нарушаване на принципа за справедливост в гражданските и търговските отношения.

Предвид горното, уговорената в договора неустойка за неизпълнение на непарично задължение, следвало да се приеме за действителна и незаобикаляща конкретни законови изисквания, отнасящи се единствено за паричните задължения на длъжниците.

Доказателство за резонансът на неустойката било и обстоятелството, че ищецът действително е в неизпълнение на задължението си за заплащане на дължимите от него суми по Договора. Към датата на подаване на настоящия отговор той не само не бил представил

обезпечение, след като са настъпили условията за предоставянето му, но и не бил заплатил значителна част от произтичащите от Договора парични задължения.

Както вече било споменато по-горе, в СЕФ-а, който лицето получава преди сключване на договор за кредит, подробно били описани изискванията към обезпечението, както и размерът на неустойката и възнаградителната лихва. Действително, законът презюмирал по-слабата информираност на потребителя в сравнение с кредитора, поради което предвиждал редица гаранции да намали информационното предимство на търговеца и предполагаемото му по-силно икономическо положение. С изпълнението на тези задължителни законови предписания, каквото е предоставянето на СЕФ, балансът на информацията се считал за възстановен. Ето защо не могли да се съгласят, че потребителят е бил поставен в по-неблагоприятно положение. Неустойката се начислявала единствено при неизпълнение на задълженията на клиента, т.е. задължението за заплащане на неустойка било условно и възникването му зависело изцяло и само от действията на потребителя, които са изцяло в негов контрол, като той е можел изобщо да не встъпва в договорни правоотношения с ответника или да организира предоставянето на обезпечението много преди дори да започне да тече срока му по договора за това. Дружеството не било принудило ищеца да сключи договор за заем, съответно условията по него не са му наложени. Той самостоятелно, по собствени подбуди и воля е пожелал да сключи договора за заем и да се издължи съгласно договорените условия.

Непредоставянето на обезпечение поставя сериозна несигурност пред кредитора дали ще успее да събере сумата по предоставения от него кредит, още повече, че това бил основният му предмет на търговска дейност, следователно и източник на приходи. Ако големият процент заематели, подобно на ищеца, не изпълнявали поетите задължения, то дружеството много бързо би било принудено да преустанови дейността си. Отново, решението при какви условия то ще отпуска кредити в рамките на закона е автономна, независимо от съображенията, които трети лица могат да имат, като те биха могли да изразят несъгласието си като не ползват услугите му. Но оспорването на резонансът им, след като веднъж е изразено съгласие с тях, показвало меко казано недобросъвестност и целяло злоупотреба с право.

На следващо място, относно твърденията, че с поставянето на изискване за предоставяне на обезпечение се целяло преодоляване на ограничението на разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, считат за несериозно да се твърди т.к. неустойката не е предвидена от законодателя като елемент на ГПР. Искането на кредитор отпуснатият от него кредит да бъде адекватно обезпечен, и кое обезпечение е достатъчно и адекватно може да прецени единствено самият той. Ако според индивидуалната преценка на заемателя изискванията се явявали неизпълними, тъй като действително всеки човек разполагал с различни възможности, то той е свободен да не сключва договор за кредит с конкретното дружество. Следвало да се прави разграничение между печалба, каквато неустойката категорично не е, и обезщетяване на понесения риск и допълнителни разходи, възникнали от договорно неизпълнение и по-голямото внимание за проследяване живота на един необезпечен кредит в сравнение с един обезпечен такъв.

И не на последно място неустойката сама по себе си не е била част от печалбата на Кредитора, а е договорено между страните обезщетение за неспазване на договорното от страна на заемателя. Претендираната неустойка представлявала такава за неизпълнение на договорно задължение за предоставяне на обезпечение, а не мораторна неустойка за забава.

Предвид всичко гореизложено, релевираните аргументи за нищожност на неустойката не

били основателни.

2. По отношение на твърдения на ищеца, че клаузата на чл. 4, ал. 1, т. 4 от Договора създава неравнопоставеност на уговорката на ГПР и е уговорена в нарушение на чл.П.ал. 1. т.Ю ЗПК:

Във връзка с твърденията, че неустойката по чл. 20 от Договора следвало да се включи при калкулацията на ГПР и че поради невключването ѝ посоченият в Договора ГПР не бил действителен, трябвало да се подчертае, че при изчисляване на ГПР чл. 19, ал. 3 от ЗПК изрично изключва плащания, възникващи при неизпълнение на задължения по договора за потребителски кредит. Тази разпоредба идвала да покаже, че освен да защити потребителя, законодателят е пожелал да насърчи добросъвестното спазване на неговите задължения и стриктното им изпълнение. Засилената защита на потребителя като по-слаба страна се простира дотам, докдето от негова страна също е налице добросъвестност и своевременно и точно изпълнение. Когато такова липсвала, както е в настоящия случай, то той не следва да се ползва от допълнителна закрила. Считат, че уговорената неустойка не влиза в противоречие с целта на въведеното ограничение на ГПР, а дори напротив, цели минимизирането на риска от неизпълнение и осигурява добросъвестно поведение от страна на длъжника, като го стимулира да спазва стриктно договора, без да поставя в риск.

Освен изложеното, включването на задължението за заплащане на неустойка в калкулацията на ГПР не само нямало да даде на потребителя реална информация за кредита, но би го объркало, тъй като в случай че за него не се породи задължение за неустойка, то изчисления въз основа на нея размер на ГПР би бил нереален и не отговарящ на действителните условия по кредита. Следвало да се има предвид, че законът, както и кредиторът, изхождат от презумпцията за добросъвестност и своевременно изпълнение на задълженията, а не обратното. Обстоятелството, че ищецът е бил некоректен към кредитора си и не би предоставил обезпечение, е такова, което е извън волята на дружеството и зависило единствено от насрещната страна. Нещо повече, чл. 11, ал. 1, т. 10 предвиждал, че ГПР се изчислява към момента на сключване на договора за кредит, към която дата на кредитора няма как да е известно дали заемателят ще изпълни всички поети с договора задължения или не. Ето защо твърди, че неустойката за неизпълнение няма как да бъде включена в ГПР следователно били абсолютно неоснователни исканията на ищеца за прогласяване на нищожност на цялата кредитна сделка на основание чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК вр. с чл. 22 ЗПК. Ако неустойката изначално бива включвана в ГПР, то този показател не би бил верен по отношение на заематели, които са изпълнили задължението си за предоставяне на обезпечение. Договорът, в чл. 4, ал. 1, т. 4, изрично посочвал какви допускания са взети предвид при изчисляване на ГПР, с оглед на което е налице пълна прозрачност по отношение на въпросния коефициент.

Твърденията на ищеца, че в договора не е ясно посочено при какви условия е изчислен ГПР, счита за неоснователни. Видно от договора, в чл.4, ал.1, т.4, ясно и категорично са написани допусканията за изчисление на ГПР, както ЗПК изисква, с оглед на което твърдението на ищеца са напълно недоказани и не отговарящо на обективната истина и молят, същото да бъде изцяло отхвърлено.

Твърдението на процесуалния представител на ищеца, че уговорената неустойка е добавък към договорната лихва било невярно и неаргументирано.

Уговореният лихвен процент не представлява и не се свежда единствено до

възнаграждение за ползване на главницата до нейното връщане, а е цена на услугата по предоставяне на паричния заем. Заемът бил предоставен от финансова институция по чл. 3, ал. 2 от Закона за кредитните институции, която отпуска заеми със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства, т. е. възможностите ѝ в тази насока са по-ограничени в сравнение с банките. Достъпът на ищеца до паричния ресурс - предмет на договора бил бърз, лесен и необезпечен. Обективните ползи за кредитополучателя от този начин на предоставяне на кредит имали своята цена в гражданския оборот, която е фиксирана в договора и ищеца се е съгласила да я заплати при сключването му. Поради това тази цена не можела да бъде приравнена на възнаградителна лихва и не следвало да бъде обсъждано съответствието на размера ѝ с добрите нрави.

Нарушение на добрите нрави би имало при заблуждение относно цената на определена стока, но когато една цена е ясно и коректно посочена, когато една услуга не е задължителна за ползване и потребителят сам при свободно формирана воля решава дали иска да я ползва или не при посочената цена, тогава противоречие с „добрите нрави“ не може да има. На пазара на малките, необезпечени заеми, какъвто е заемът по настоящото дело, пазарните нива на лихвата са по - високи от нивата на банковите кредити.

Съгласно разпоредбата на чл. 143 ЗЗП неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискванията за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя. Неравноправните клаузи не били обвързващи за потребителя - по арг. от чл. 6, параграф 1 от Директива 93/1 З/ЕИО. Съгласно разпоредбата на чл. 146, ал. 1 ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Следователно, за да се приложи разпоредбата на чл. 146, ал. 1 ЗЗП, което да доведе до нищожност, освен че клаузата трябвало да е неравнопоставена, трябвало и да не е индивидуално уговорена между страните по договора. По аргумент от противното на чл. 146, ал. 2 ЗЗП, индивидуално уговорени клаузи са тези, които не са били изготвени предварително и потребителят е имал възможност да влияе върху съдържанието им. Считат, че в процесния случай Договора за паричен заем е сключен по предложение /искане/ направено от кредитополучателя, от което следвало да се направи извод, че му е дадена възможност да влияе върху съдържанието на клаузите на договора. Същият се е запознал с преддоговорната информация, попълнил е въпросник за кандидатстване на кредит, въз основа на които са договорени клаузите от договора. Ищецът не е бил поставен в положение на по-слаба страна от гледна точка на степента му на информираност и на възможностите, които му се предоставят да преговаря. Принципът на добросъвестност изисква в договорните отношения да бъде осигурена защитата на всеки признат от нормите на правото интерес, а не само на индивидуалния такъв на някой от договарящите страни. В настоящия случай този принцип не бил нарушен, тъй като в договора между страните били защитени правата и на двете страни. Правото на заемополучателя да получи заемната сума, да се откаже от договора, да извърши предсрочно погасяване са реципрочни на правото на кредитора да получи плащането, разсрочено на ежемесечни вноски.

Твърденията на ищеца, че в договора не ставало ясно посочено при какви условия е изчислен ГПР, считат за неоснователни. Видно от договора, в чл.4, ал.1, т.4, ясно и категорично били написани допусканията за изчисление на ГПР, както ЗПК изисквал, с оглед на което твърдението на ищеца били напълно недоказани и не отговарящи на обективната истина и молят, същите да бъде изцяло отхвърлени.

Молят, след като съдът се запознае с всички представени доказателства и събраните в хода на съдебното производство доказателствени средства да постанови решение, с което да отхвърли изцяло исковата претенция на ищеца като неоснователна и недоказана и да присъди на „Аксес Файнанс“ АД направените в хода на делото съдебни разноски, вкл. И заплатено възнаграждение за процесуален представител.

Претендира разноски.

В о.с.з. ищцата, редовно призована, не се явява, като чрез процесуалния си представител моли исковата претенция да бъде уважена. Претендира за разноски по делото.

Ответната страна, редовно призовани, не се явяват, не изпращат представител, като с молба, с която молят искът да бъде отхвърлен. Претендират за разноски по делото.

Съдът е приел като писмени доказателства по делото следните документи:

Уведомление изх. XXX/29.05.2023 г.

Декларация за семейно, имотно и гражданско състояние с приложения.

Договор за кредит „Бяла Карта“ 11014540/02.07.2022 г., ведно със СЕФ към него – заверени копия.

НАЗНАЧЕНА Е СЪДЕБНО-СЧЕТОВОДНА ЕКСПЕРТИЗА, която СЪДЪТ кредитира изцяло и установи следното:

- Ако в процента на ГПР, посочен в договора за потребителски кредит 11014540 от дата 29.05.2023 г. бъде включено оскъпяване в размер на 120 лв., то действителния размер на ГПР по договора би бил 361.32 %.
- Ищцата е заплатила следните суми:
- 45 лв. на 31.08.22 г.
- 50 лв. на 19.09.22 г.

Задължението за главницата е в размер на 296.32 лв.

Договорът за кредит „Бяла Карта“ е прехвърлен изцяло на „Агенция за контрол на просрочени задължения“ АД, считано от 25.05.2023 г.

Съдът, като съобрази събраните доказателства, достигна до следните фактически изводи:

По делото не е спорно, че ищцата П. А. С., ЕГН ***** е страна по договор за потребителски кредит „Бяла Карта“ 11014540/02.07.2022 г., по силата на който ответникът - кредитодател се е съгласил да кредитира ищцата - кредитополучател със сумата от 300 лева – чл. 2.1 от договора, която сума ищцата е получила в деня на подписването на договора в брой и следва да бъде върната на месечни вноски съгласно погасителен план към договора. По Договор за паричен заем XXX г-жа С. е следвало да заплати и неустойка по чл. 20 от него за не предоставяне на надлежно обезпечение в размер на 120.00 лева, като по този начин общото задължение по договора с включена главница, лихва и неустойка станало в размер на 480.00 лева.

При така събраните доказателства съдът намира, че не е спорно по делото, че между страните е възникнало правоотношение по договор за потребителски кредит, както и че ищецът е

потребител по смисъла на чл.9 ал.3 от ЗПК, поради което за валидност на договора и последици му приложение ще намерят изискванията на ЗПК.

При така установеното от фактическа страна, съдът прави следните правни изводи:

Предявен е отрицателен установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 от ГПК. В доказателствена тежест на ищеца по иска с правно основание чл. 124, ал. 1 от ГПК е да докаже правния си интерес от предявяване на иска. В доказателствена тежест на ответника е да докаже наличието на валидно облигационно правоотношение, което да съдържа валидно уговорена клауза, предвиждаща заплащане на обезщетение. С оглед твърденията, изложени в исковата молба за ищцата е налице правен интерес от предявения отрицателен установителен иск, тъй като при положителен за нея изход в настоящото производство, със силата на пресъдено нещо ще бъде отречен правопораждащия факт на спорните субективни материални права, т.е. ще бъде отречено правото на вземане на ответника на сумата в размер на 120 лева, предвидена като обезщетение по процесния договор за потребителски кредит. А с оглед правилата за разпределение на доказателствената тежест - чл. 154, ал. 1 от ГПК, при отрицателен установителен иск, ответникът е този, който следва да докаже при условията на пълно и главно доказване всички предпоставки на отричаното от ищцата вземане, т.е. фактите, от които те произтичат.

На първо място, съдът намира, че процесният договор за кредит е потребителски – страни по него са потребител по смисъла на § 13, т. 1 от ЗЗП (ищецът е физическо лице, което използва заетата сума за свои лични нужди), и небанкова финансова институция – търговец по смисъла на § 13, т. 2 от ЗЗП. Според легалната дефиниция, дадена в разпоредба на чл. 9 от ЗПК, въз основа на договора за потребителски кредит кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане срещу задължение на длъжника потребител да върне предоставената парична сума. Доколкото по настоящото дело не се твърди и не е доказано сумата по предоставения заем да е използвана за свързани с професионалната и търговска дейност на кредитополучателя, то следва да се приеме, че средствата, предоставени по договора за заем (кредит) са използвани за цели, извън професионална и търговска дейност на потребителите, а представеният по делото договор за заем е по правната си същност договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 от ЗПК. Поради това процесният договор се подчинява на правилата на Закон за потребителския кредит и на чл. 143 – 147б от ЗЗП, в това число и забраната за неравноправни клаузи, за наличието на които съдът следи служебно.

По отношение претенцията за нищожност на клаузата на чл.20 от Договор за бяла карта от 02.07.2022г., съдът приеме следното:

Ищецът се позовава на нищожност на тази клауза, поради противоречие с добрите нрави чл.26, ал.1 пр.3 от ЗЗД, както и неспазване на нормите на чл.19, ал.4, чл.21 ал.1, чл.33 ал.1 от ЗПК и нарушение на чл.22 ЗПК, във вр. чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК.

От представения по делото договор за кредит „Бяла карта“ от 02.07.2022 г. е видно, че в чл.20 страните са уговорили в случай, че кредитополучателя не предостави допълнително обезпечение в посочения срок по чл.15 от договора /3 дни след падежа/ последния дължи на кредитодателя неустойка в размер на 10% от усвоената и непогасена главница, която е включена в текущото задължение за настоящия месец. Неустойка се начислява за всяко отделно неизпълнение на задължението; на шесто число на месеца, в който кредитополучателя не е погасил текущото си задължение по договора в срок до 2-ро число на текущия месец, като не е предоставил и

допълнително обезпечение в срока по чл.15 ал.1.

Съгласно чл.15 от договора в случай, че кредитополучателя не заплати текущото си задължение на падежа, съгласно условията на договора, същия се задължава в срок три дни след падежа, да предостави на кредитодателя допълнително обезпечение поръчител, който да отговаря едновременно на следните условия: 1. Лице над 21 години с минимален осигурителен доход от 1500лв.; 2. Да работи минимум шест месеца по трудово правоотношение по силата на безсрочен трудов договор; 3. Да няма кредитна история в ЦКР към БНБ или да има кредитна история със статус „период на просрочие от 0 до 30 дни“; 4. Служебна бележка от настоящия работодател на поръчителя; 5. Лицето да не е поръчител или кредитополучател по друг активен договор за паричен заем с ответника.

Съгласно разпоредбата на чл.92 ЗЗД неустойката обезпечава изпълнението на задължението и служи, като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е нужно да се доказват. Кредиторът може да иска обезщетение за по-големите вреди. В настоящия случай от цитирания текст на договора е видно, че неустойка е уговорена не за неизпълнение на основното задължение по договора, а за неизпълнение на допълнително задължение по вече сключен договор, да се предостави обезпечение на заемотателя, чрез осигуряване на поръчител. От начина, по който е уредено задължението на заемотателя и в частност това отнасящо се до осигуряване на поръчители, може да се обоснове извод, че изпълнението му ще бъде свързано със значителни затруднения, тъй като това задължение не е определено от кредитора, като предварително условие за сключване на договора, каквато е обичайната практика, а освен това изискванията към поръчителите са многобройни, като за част от тях длъжникът не би могъл да получи в определения тридневен срок информация. Такива са например изискванията свързани с кредитната история на поръчителя. Тази информация заемотелят би могъл да получи много по-трудно от заемотателя, който предоставя кредитни услуги по занятие и има необходимите знания и умения за да извърши и сам проверка на сочените обстоятелства. Прехвърлянето на тези задължения на заемотателя, съчетано с определянето на кратък срок за изпълнението им води до извод, че клаузата е предвидена по начин, който да възпрепятства длъжника да я изпълни. По този начин се цели да се създаде предпоставка за начисляване на неустойката предвидена в чл.20 от договора. Освен това от неадекватно обезпечение пряко не произтичат вреди. Косвено вредите, чието обезщетение се търси с тази неустойка са, че вземането няма да бъде събрано. Ако заемотелят обаче беше направил предварителна оценка на платежоспособността на длъжника и преценка, че е нужно обезпечение за отпускане на заема, той не би трябвало да отпусне заема преди първо да поиска и съответно да се предостави обезпечението. Така на практика такава клауза прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. По този начин на длъжника се вменява задължение да осигури обезпечение след като кредита е отпуснат, като ако не го представи, дългът му нараства с размера на уговорената неустойка. Съдът намира, че така уговорената неустойка излиза извън присъщите функции на неустойката (обезпечителна, обезщетителна и санкционна) и цели само и единствено постигане на неоснователно обогатяване. Поради това счита, че клаузата, с която е уговорена е нищожна, поради противоречие с добрите нрави – чл.26 ал.1 ЗЗД /т.3 от Тълкувателно решение №1/15.06.2010г. на ВКС по тълк.д. №1/2009г., ОСТК, Р-74-2011, IV г. о.; Р-88-2010 г., I т. о.; Р-702-2008 г. II т. о./. С оглед установената нищожност на клаузата на чл.20 от договора от 02.07.2022г. на първото посочено основание, съдът счита, че не следва да разглежда останалите основания за

нищожност, на които се позовава ищеца.

Предвид това предявения отрицателен установителен иск следва да се уважи.

При този изход от делото на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК с право на разноси разполага ищцата. Видно от представения по делото списък на разноси по чл. 80 от ГПК, ищцата е уговорила безплатна правна помощ с адв. П. П. от АК - Хасково, поради което на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА в негова полза следва да се присъдят 400 лева.

С Определение № 401 от 15.08.2023 г. съдът е освободил ищцата от заплащане на държавна такса и разноси в производството, поради което и на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК, следва да се осъди ответникът да заплати по сметка на РС – Чирпан, сумата в размер на 25 лева за държавна такса и сумата в размер на 300 лв. разноси за ССЕ.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения отрицателен установителен иск с правно основание чл. 124, ал. 1 от ГПК, че П. А. С., ЕГН *****, с адрес: Ч, ул. М О не дължи на „Аксес Файнанс“ ООД, ЕИК 202806978 със седалище и адрес на управление: гр. София, район Триадица, ж. к. „Иван Вазов“, ул. „Балша“ № 1, бл. 9, ет. 2, сумата в размер на 120/сто и двадесет/ лева, неустойка на осн. Чл. 20 по договор за потребителски кредит „Бяла карта“ ХХХ, от 02.07.2022 г. сключен между страните.

ОСЪЖДА „Аксес Файнанс“ ООД, ЕИК 202806978 със седалище и адрес на управление: гр. София, район Триадица, ж. к. „Иван Вазов“, ул. „Балша“ № 1, бл. 9, ет. 2, на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА, да заплати на адв. П. И. П. от АК - Хасково, с адрес на кантора и съдебен адресат: гр. Хасково, ул. „Македония“ № 1, сумата в размер на 400/четиристотин/ лева – разноси по делото за адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА „Аксес Файнанс“ ООД, ЕИК 202806978 със седалище и адрес на управление: гр. София, район Триадица, ж. к. „Иван Вазов“, ул. „Балша“ № 1, бл. 9, ет. 2, на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК да заплати по сметка на РС – Чирпан, сумата в размер на 25/ двадесет и пет/ лева, разноси за държавна такса и 300/триста/ лева, разноси за ССЕ.

Решението може да се обжалва пред Окръжен съд – Стара Загора в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Чирпан: _____